

בס"ד

עבודת קיץ בלשון לעולים לי"ב בשנה"ל תשפ"ד

תלמידים יקרים, מוגשת לכם בזאת עבודת קיץ בלשון. לעבודה זו 3 חלקים: חלק א'-שם המספר, חלק ב' הפועל וחלק ג' הבנת הנקרא. יש להגיש את העבודה בשבוע הראשון של שנת הלימודים הבאה עלינו לטובה. העבודה היא חלק מהציון ויש לעשותה ברצינות יתרה. יש לציין כי העבודה מהווה הכנה חשובה לבגרות שאליה תיגשו במועד חורף תשפ"ד. בהצלחה לכולם מצוות לשון

חלק א'- שם המספר

מטלה מספר 1

לפניך משפטים, ובהם שמות מספר מודגשים – מקצתם תקינים ומקצתם שגויים.

כתוב מעל כל אחד משמות המספר השגויים את צורתו התקינה.

- באחת עשרה ביוני אלפים ותשע עשרה פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לקט נתונים לרגל שבוע הספר העברי.
- לפי הנתונים, בשנת 2017 יצאו לאור בישראל שמונת אלפים ארבע מאות ששים ושתיים ספרים וחוברות; שש עשרה אחוזים מהם תורגמו משפות זרות.
- ההוצאה הכספית על ספרים הייתה שבעה עשר שקלים בחודש במוצא למשק בית; במשקי בית בעשירון העליון ההוצאה על ספרים הייתה פי שתיים יותר מבעשירון התחתון.
- מבין שלושים ושתיים מדינות שהשתתפו בסקר שבדק את התדירות של קריאת ספרים, דורגה ישראל במקום החמש עשרה.
- בתרשים מספר תשע בדוח הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מוצג הקשר בין מספר הספרים שהיו למשתתפים בבית כשהיו בני שש עשרה ובין הציון שלהם באוריינות קריאה.

מטלה מספר 2

א. במשפטים שלפניך הקף את הצורה הנכונה מבין האפשרויות הנתונות.

- בְּשִׁלּוּשָׁה / בְּשִׁלּוּשֵׁי / בְּשִׁלּוּשָׁה / בְּשִׁלּוּשֵׁי בספטמבר בשנה שעברה נערכה הישיבה השלוש מאות חמישים וְשִׁמּוֹנָה / וְשִׁמּוֹנָה / וְשִׁמּוֹנָה של האקדמיה ללשון העברית, ובה נקבע כי המונח "חדשות כזב" ישמש חלופה עברית למונח "פייק ניוז".
- אֶחָד / אֶחָד הקורסים החדשים שיילמדו בשנה זו באוניברסיטת חיפה יעסוק בתופעת חדשות הכזב.

במשפטים שלפניך כתוב במילים את המספרים המודגשים. אין צורך לנקד.

- לאחר בדיקת **126,000** שמועות _____
- ב- **6** _____ מכוני המחקר הגדולים בעולם, נמצא כי מהירות ההפצה של ידיעה שקרית גבוהה פי **6** _____ ממהירות ההפצה של ידיעה אמיתית.
- בטקסט מספר **2** _____ הכותבת מציגה את **4** _____ השיטות העיקריות לזיהוי חדשות כזב.

מטלה מספר 3

עברית במספרים

- בשנת אלפיים **וְשָׁנִים עֶשְׂרֵה / וְשָׁנִים עֶשְׂרֵה** הכריזה ממשלת ישראל כי בכל שנה, בכ"א בטבת, יום הולדתו של אליעזר בן־יהודה, יצוין יום הלשון העברית. השנה צוין יום הולדתו ה־**163** _____ של בן־יהודה ב־**5** _____ בינואר.
- **אֶחָד / אֶחָד** המפעלים החשובים של אליעזר בן־יהודה היה כתיבת מילון ללשון העברית, אולם הוא הספיק לפני מותו לערוך רק את **7** _____ הכרכים הראשונים של המילון.
- מספר הכרכים במילון בן־יהודה גדול כמעט פי **3** _____ ממספר הכרכים במילון אבן־שושן (2003).
- אחת השאלות הנפוצות ביותר המופנות אל האקדמיה ללשון העברית היא "כמה מילים יש בעברית?", והתשובה על כך היא שיש בעברית בערך **45,000** _____ מילים.
- בגיליון מספר **66** _____ של "אקדָם", ידעון האקדמיה ללשון העברית, התפרסמו החלופות העבריות ל־**אַרְבַּעַת / אַרְבַּע** המילים האלה: "אֶפְטֶר", "גִּימֹר", "פִּיִּק נִיז", "פּוֹדֶקְאָסֶט". החלופות הן חֶפְשׁוֹן, מְשַׁחֶקֶן, חֲדָשׁוֹת כָּזָב, הֶסֶפֶת.
- בסקר שנערך לכבוד יום הלשון העברית פורסם כי 72 אחוזים מן הישראלים מדברים עברית ברמה טובה מאוד, 13 אחוזים ברמה טובה, **שְׁמוֹנֶה / שְׁמוֹנָה** אחוזים מהם מדברים עברית ברמה בינונית, והשאר מדברים ברמה נמוכה או אינם יודעים לדבר עברית כלל.

מטלה מספר 4

הידעת?

- על פי סקר שהשתתפו בו יותר מ־שלוש עשרה אלף / שלושה עשר אלף בעלי מקצוע, _____ 5 המקצועות שבהם העובדים הם המאושרים ביותר הם זמרים, כבאים, מכונאי מטוסים, רופאי ילדים ומרצים.
- פרופסור טל בן שחר, מומחה למדעי האושר, המציא שיטה למדידת אושרם של מנהלים, והוא מכנה את שיטתו "מנהלים פי 10 _____".
- על פי סקר שפורסם בשנת _____ אלפים ושמונה עשרה / אלפים ושמונה עשרה, יש קשר בין תחושת השליטה האישית של בני אדם על חייהם ובין רמת האושר שלהם.

חלק ב' - הפועל- הגזרות שלמים מרובעים, חפ"נ וחפיצ וחלקי הדיבור

מטלה מספר 1

א. לפניך משפטים, ובהם פעלים סבילים מודגשים.

- השיח הציבורי מֵאֲפִין בפחד מפני עלייתן של "המכונות החכמות".
- שוק העבודה יִרְכַּב בעתיד מרוב של עניים.
- תוצאות המחקר מְפָרוֹת לכל העוסקים בדבר.
- מערכת החינוך תִּדְרֹשׁ להתאים את עצמה לדרישות השוק.
- בטבלה שלפניך כתוב את ה**בניין** של כל אחד מן הפעלים הסבילים, וכתוב כל פועל בצורתו ה**פעילה**. **שמור** על הזמן ועל הגוף של הפועל. **ציין גם את השורש!**

הפועל הסביל	שורש	בניין	הצורה הפעילה
מֵאֲפִין			
יִרְכַּב			
מְפָרוֹת			
תִּדְרֹשׁ			

ב. לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

I. בראשית ימי האינטרנט **תִּקְשְׁרוּ** בני הנוער זה עם זה ב"סלנג רשת".

II. אל **תִּקְשְׁרוּ** את החבילה חזק מדי.

בטבלה שלפניך נתח את שני הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין	הגוף	הזמן
I. תִּקְשְׁרוּ				
II. תִּקְשְׁרוּ				

ג.

לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

I. **נָטַע** עצים בכניסה ליישוב.

II. העץ **נָטַע** לזכרם של התושבים שנפלו.

בטבלה שלפניך נתח את שני הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין	הגוף	הזמן
I. נָטַע				
II. נָטַע				

מטלה מספר 2

א. לפניך קטע:

גווינת' בת ה־12 מְתַעֲנֶינֶת בכרישים. היא דִּבְקָה בשאיפתה להיות ביולוגית ימית בעתיד. המורה שלה בטוחה שהיא תִּשָּׁיג מטרه זו וכך תִּמְמַשׁ את חלומותיה.

בטבלה שלפניך כתוב את השורש, הבניין והזמן של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין	הזמן
מְתַעֲנֶינֶת			
דִּבְקָה			
תִּשָּׁיג			
תִּמְמַשׁ			

ב. לפניך טבלה ובה שמות פועל. השלם את המידע הנדרש בנוגע לכל שם פועל.

שם הפועל	שורש	בניין	שם פעולה (מאותו השורש ומאותו הבניין)
לְהַפִּיר			
לְבַחֵן			
לְהַתְנַתֵּק			
לְתַכְנֵן			

מטלה מספר 3

חלקי הדיבור הם: שם עצם, שם תואר ופועל
א.

לפניך משפטים, ובהם מילים מודגשות.

- חוקרים מְבַזְזִים זמן יקר בניסיון לזהות בולים ישנים.
 - בולי קק"ל הם עדות מְרַתֶּקֶת של תולדות יישוב המדינה.
 - בכמה מן הבולים המוקדמים של קק"ל נִשְׁקָף הנוף של ארץ-ישראל.
 - דוד רמז היה מְנַהִיג חשוב בתקופה שלפני ההכרזה על המדינה.
- ציין את חלק הדיבור (שם עצם, תואר או פועל) של כל אחת מן המילים המודגשות.

מְבַזְזִים _____
מְרַתֶּקֶת _____
נִשְׁקָף _____
מְנַהִיג _____

ב.

(1) לפניך משפט, ובו מילים מודגשות.

שימוש זה באמוג'י חוסך זמן, ולעתים מגשר בין אנשים שאינם דוברים את אותה השפה.

לאיזה חלק דיבור שייכות המילים המודגשות? _____

(2) לפניך צירופים, ובהם מילים מודגשות.

משג נפוץ, שפה כתובה, סמלים שעומדים בזכות עצמם, תקשורת דיגיטלית מקצרת

מבין המילים המודגשות, הקף את המילה ששייכת לאותו חלק דיבור שצינת בסעיף הקודם.

ג.

לפניך משפטים, ובהם מילים מודגשות.

— יותר ממחצית הילדים במדינות המתפתחות חולמים להיות רופאים או מורים.

— מבגרים אוהבים לברך ילדים על שאיפותיהם הגדולות.

— במקום לומר לילדך כמה הוא ילד מיחד, למד אותו שליטה עצמית.

— חשיבה חיובית משפרת את מצב הרוח.

ציין את חלק הדיבור (שם עצם, שם תואר או פועל) של כל אחת מן המילים המודגשות.

_____ מתפתחות

_____ מבגרים

_____ מיחד

_____ משפרת

מטלה מספר 4

א. לפניך משפטים, ובהם פעלים סבילים מודגשים.

— התכנית למפגש תִּגַּשׁ בימים הקרובים.

— האירוע תִּכְנֶן בקפידה.

— מסקנת המחקר תִּצַּג בפגישה הבאה.

— ההנחה תִּגְבַּל לפריט אחד.

(1) איזה פועל יוצא דופן מבחינת הזמן? _____

(2) מהו הזמן של הפועל היוצא דופן? _____

(3) מהו הזמן של שלושת הפעלים האחרים? _____

(4) כתוב את השורש של כל פועל.

_____ תִּגַּשׁ

_____ תִּכְנֶן

_____ תִּצַּג

_____ תִּגְבַּל

מטלה מספר 5

שם הפועל	השורש	הבניין	שם הפועל (מאותו השורש ומאותו הבניין)	שם פעולה (מאותו השורש ומאותו הבניין)
אנשי טכנולוגיה מְזַהְרִים מפני גלי אבטלה.				
הכנסת הרובוטים מְאַתְגֶּרֶת את דור העובדים.				
המהפכה הדיגיטלית מחסלת יותר משרות משהיא יוֹצֶרֶת.				
המחקר הֶצִיג מסקנות עגומות על שוק העבודה בעתיד.				
קולותיהם של הפסימיסטים הִשְׁתַּלְטוּ על הדיון בתקשורת.				
במה יהיה נִתֵּן לעבוד?				

חלק ג' הבנת הנקרא – בעמודים הבאים

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קראו את המאמרים 1–3 שבנספח המצורף, וענו על השאלות 1–14 לפי ההנחיות.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. שלושת כותבי המאמרים מביעים עמדה בנוגע לצמידות של יום הזיכרון ליום העצמאות. לפניכם שלושה משפטים.

- א. בכל אחד מן המשפטים שלפניכם הקיפו את עמדתו של כותב המאמר בנוגע לסוגיה זו.
ב. ציינו נימוק אחד שכל כותב מביא לעמדתו.

(12 נקודות)

כותב מאמר 1 אמיר סגל תומך ב / מתנגד ל צמידות של יום הזיכרון ליום העצמאות.
נימוק: _____

כותב מאמר 2 אסא כשר תומך ב / מתנגד ל צמידות של יום הזיכרון ליום העצמאות.
נימוק: _____

כותב מאמר 3 הרב יואב אנדי תומך ב / מתנגד ל צמידות של יום הזיכרון ליום העצמאות.
נימוק: _____

בחרו באחת מן השאלות 2 או 3, הקיפו את מספרה, וענו עליה. (6 נקודות)

2. במאמר 1 בשורה 3 הכותב מציין את השעה המדויקת שבה יום הזיכרון מסתיים. הסבירו כיצד ציון השעה המדויקת מחזק את טענת הכותב.

או

3. הסבירו כיצד השימוש פעמיים במילה "ניגוב" בכותרת מאמר 1 מחזק את טענת הכותב.

4. לפניכם משפט **ממאמר 1** שהוא ציטוט מדברי דוד בן גוריון.

"גם ביום חג יש להעלות על ראשינו זכר אלה שמידם באה לנו העצמאות" (שורות 22–23).

א. לשם מה הביא כותב **מאמר 1** את דבריו של בן גוריון? (5 נקודות)

ב. העתיקו **ממאמר 2** משפט המביע רעיון דומה לזה שבציטוט מדברי בן גוריון. (4 נקודות)

5. לפי אסא כשר, כותב **מאמר 2**, הצמידות של יום הזיכרון ליום העצמאות היא אחד הסמלים הייחודיים למדינת ישראל.

מה כותב **מאמר 3** משיב לאסא כשר בעניין הסמליות שבצמידות של הימים? (4 נקודות)

6. לפניכם משפט **ממאמר 1**, ובו צירוף מודגש.

"ניסו קובעי המדיניות כמה פעמים לקבוע מועד רשמי ליום זיכרון לחללי מלחמת השחרור,

אך הם **העלו חרס בידם**" (שורות 9–10).

מבין המילים שלפניכם, הקיפו את המילה שיכולה להחליף את הצירוף "העלו חרס בידם"

במשפט זה. (3 נקודות)

(1) נתבדו

(2) נשברו

(3) נכשלו

(4) נמצאו

7. לפניכם משפט **ממאמר 1**, ובו מילה מודגשת.

"אמרות כמו 'במותם ציוו לנו את החיים' נהפכו **שגורות** בפי כול" (שורה 15).

מבין המילים שלפניכם, הקיפו את המילה שאינה מתאימה להחליף את המילה "שגורות"

במשפט זה. (3 נקודות)

(1) רווחות

(2) חריגות

(3) נפוצות

(4) שכיחות

8. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מילה מודגשת.
 "אבל מי המפסידים? **זולת** הנופלים ומשפחותיהם כמובן, החברה הישראלית כולה" (שורה 16).
 כתבו מילה או צירוף שיכולים להחליף את המילה "זולת" במשפט זה ולשמור על משמעות המשפט.

_____ (3 נקודות)

9. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו צירוף מודגש.
 "התרגלנו כל כך למעבר הבלתי אפשרי הזה, שהפסקנו **לתהות על קנקנו**" (שורה 17).
 מבין צירופי המילים שלפניכם, הקיפו את הצירוף שיכול להחליף את הצירוף "לתהות על קנקנו" במשפט זה. (3 נקודות)

(1) לנסות להבין את טיבו.

(2) לבדוק איך הוא נראה.

(3) לחשוב איך לשנות אותו.

(4) לחזות את תוצאותיו.

10. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו צירוף מודגש.
 "ההצמדה של יום הזיכרון ליום העצמאות היא תוצאה של בירוקרטיה אטומה **ותו לא**" (שורות 18–19).
 מבין הצירופים שלפניכם, הקיפו את הצירוף שיכול להחליף את הצירוף "ותו לא" במשפט זה. (3 נקודות)

(1) עוד פעם

(2) ואיננו עוד

(3) ולא עוד

(4) ועוד

11. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מילה מודגשת.
 "הכשל הבירוקרטי **שבעטיו** נקבע מועד יום הזיכרון, שירת את האתוס" (שורה 20).
 כתבו מילה שיכולה להחליף את המילה "בעטיו" במשפט זה ולשמור על משמעות המשפט. (3 נקודות)

_____ (3 נקודות)

12. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו צירוף מודגש.

"לעצם סמיכות יום הזיכרון ליום החג, אין לחשוש. מן הדין שיהיו קרובים זה לזה"

(שורות 23–24).

מבין המשפטים שלפניכם, הקיפו את המשפט שבו השימוש בצירוף "מן הדין" אינו תקין.

(4 נקודות)

- (1) מן הדין שתבקש ממנו סליחה על שהעלבת אותו.
- (2) מן הדין להשיב לו רעה תחת טובה על מעשיו.
- (3) מן הדין לפעול מהר ככל האפשר לתיקון המעוות.
- (4) מן הדין לדחות את הדיון בשבוע כדי שהעד יספיק להגיע.

13. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מילה מודגשת.

"**אדרבה**, ארצה לראות כל ילד וילדה מבינים אותם היטב ומכבדים אותם כראוי" (שורות 2–3).

מבין האפשרויות שלפניכם, הקיפו את המילה או הצירוף שמתאימים להחליף את המילה

"אדרבה" במשפט זה. (3 נקודות)

- (1) לכן
- (2) למרות זאת
- (3) להפך
- (4) אם כן

14. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מילה מודגשת.

"ראוי להיכנס אל השמחה גם מתוך **נימה** של עצבות" (שורה 16).

לפניכם הערך "נימה" על פי אתר האקדמיה ללשון העברית, ובו כמה משמעויות.

הקיפו את המספר של המשמעות המתאימה ביותר למילה המודגשת במשפט. (4 נקודות)

- (1) חוט דק
- (2) שיערה
- (3) מיתר של כלי נגינה
- (4) צינור דם דקיק המחבר עורק לווריד
- (5) משמעות מרומזת

לפניכם שלושה מאמרים.

קראו אותם, וענו על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

בין ניגוב הדמעות לניגוב החומוס: יום אחד, זה הכול

מאת אמיר סגל

בבוקר – יום הזיכרון, בֶּעֶרֶב – חג העצמאות. יום הזיכרון המלווה בכבדות שמורגשת באוויר, בשירים המושמעים ברדיו בדרך לטקסים או לאזכרות – מסתיים כשהשעון מורה 19:59. באותה השעה כבר מצטופפים מול הטלוויזיה חובבי המסורת לצפות בטקס הדלקת המשואות, הנועל את אירועי יום הזיכרון ופותח את חגיגות העצמאות. באותו הזמן, משפחה אחת שאינה מסוגלת לחגוג, יושבת בשקט שנוטר לה עם תום הדמעות בריקנות אין קץ. זוהי משפחת השכול.

ריאיון שנערך עם הרב שלמה גורן ז"ל, שהיה הרב הצבאי הראשי בעת הקמת המדינה, שופך אור על התעלומה מדוע אירועים אלה מתקיימים בסמיכות. לדברי הרב גורן, במהלך השנה הראשונה לאחר הקמת המדינה ניסו קובעי המדיניות כמה פעמים לקבוע מועד רשמי ליום זיכרון לחללי מלחמת השחרור, אך הם העלו חרס בידם. העניין נדחק לשוליים עד יום העצמאות – ליתר דיוק שלושה ימים בטרם יום העצמאות – אז פנה הרב גורן לרמטכ"ל דאז יעקב דורי בבקשה לקבוע מועד ליום הזיכרון. וכך נקבע המועד של יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל לתאריך ד' באייר, יום אחד לפני המועד שבו חוגגים את יום העצמאות, ואנחנו הורגלנו למצב הזה.

אמרות כמו "במותם ציוו לנו את החיים" נהפכו שגורות בפי כול. הַאֲתוֹס⁽¹⁾ הלאומי ניצח. אבל מי המפסידים? זולת הנופלים ומשפחותיהם כמובן, החברה הישראלית כולה. למעשה, התרגלנו כל כך למעבר הבלתי אפשרי הזה, שהפסקנו לתהות על קנקנו. באמרותינו הסתומות אנו מוסיפים להסוות את האמת המרה – ההצמדה של יום הזיכרון ליום העצמאות היא תוצאה של בירוקרטיה אטומה ותו לא.

הכשל הבירוקרטי שבעטיו נקבע מועד יום הזיכרון, שִׁירַת את האתוס שהשכול והתקומה כרוכים זה בזה ואין להפריד ביניהם. דברים שכתב דוד בן גוריון לאחר יום הזיכרון הראשון מבטאים זאת היטב: "אין לראות בהזכרת הנופלים הפרעה לשמחת העם. גם ביום חג יש להעלות על ראשינו זכר אלה שִׁמְדָם באה לנו העצמאות. לעצם סמיכות יום הזיכרון ליום החג, אין לחשוש. מן הדין שיהיו קרובים זה לזה".

* מעובד על פי סגל, א' (מאי, 2016). בין ניגוב הדמעות לניגוב החומוס: יום אחד, זה הכול. ספירלה. אוחר מ־ spirala.sapir.ac.il.

(1) אֲתוֹס – מכלול הרעיונות, האמונות, הערכים והמנהגים של קבוצת אנשים, אומה או תקופה.

- 25 נשאלת השאלה אם אתוס זה "מקדש את האמצעים". מאבקן של משפחות שכולות להקדים את יום הזיכרון ביום אחד וליצור הפוגה בינו לבין יום העצמאות, כדי שגם הן יוכלו להשתתף בחגיגות העצמאות מתעורר בכל פעם מחדש. "איני חושבת שכל מי שחוגג מרגיש שהוא חוגג בזכות החיילים שנפלו. החיבור הזה, בין יום הזיכרון ליום העצמאות, הוא ממילא לא משמעותי, אז רווח של יום ביניהם בטח לא משנה כלום. לעומת זאת בעבורנו זה משנה, כי גם אני רוצה להרגיש שייכת ולחגוג את היום הכי משמעותי של המדינה שלנו", אומרת לוטם שחר, 30
- אחותו של סרן עמרי שחר ז"ל, שנהרג בחודש יוני 2012.
- אבסורד כזה שמשפחות שכולות אינן זוכות להשתתף בחגיגות המדינה שלמענה נפלו יקיריהן, קיים ככל הנראה רק במדינת ישראל. לא משנה כמה משואות ישיאו בטקס פתיחת אירועי יום העצמאות וכמה מרשימים יהיו הזיקוקים, דבר לא יוכל להשתיק את האקורד הצורם במעבר הלא הוגן הזה, שהוא עוול גדול כל כך דווקא לאלה ששילמו מחיר שאי אפשר לדמיין. 35
- ולתפארת מדינת ישראל.

מאמר 2

בין יום הזיכרון ליום העצמאות

מאת אסא כשר

למדינת ישראל ארבעה סמלים. כולם יקרים לליבי, כמות שהם, ולא ארצה לראות שינוי קל שבקלים אף לא באחד מהם. אדרבה, ארצה לראות כל ילד וילדה מבינים אותם היטב ומכבדים אותם כראוי. דגל מגן דוד כחול-לבן, המנון "התקווה", וסמל המנורה ועלי הזית. ועוד אחד: הצירוף של יום הזיכרון ויום העצמאות בזה אחר זה.

5 הצירוף הזה מיוחד במינו, גם בהשוואה למנהגי העמים וגם בהשוואה לסמלים האחרים שלנו. אני יכול לתאר לעצמי שלמדינת ישראל היה דגל אחר; הרי היה מי שחשב על דגל שבעה כוכבים זהובים. אני יכול לתאר לעצמי המנון אחר; הלוא ראיתי נוסח אחר של "התקווה" וראיתי שירים אחרים שהוצעו להיות המנון. ואני יכול לתאר לעצמי סמל אחר, לא מנורת שבעת קנים. אבל אני יכול לתאר לעצמי שיבוץ אחר של יום הזיכרון בלוח השנה הישראלי שיהיה טוב יותר, חכם יותר, מרגש יותר מיום ד' באייר צמוד למועד יום העצמאות.

10 ראשית, הצמידות הזאת של יום הזיכרון ויום העצמאות מבטאת את החובה לזכור, להכיר ולהוקיר את הנופלים גם בתוך השמחה על העצמאות הלאומית של העם היהודי במדינתו. שנית, היא מסייעת לנו להבין את ההקשר ההיסטורי של הנפילה במסגרת המאבק על תקומת המדינה. ושלישית, היא מזכירה שאין להפריד בין השניים.

15 סמיכותם של יום הזיכרון ויום העצמאות מלמדת אותנו כי ראוי להיכנס ליום העצמאות מתוך יום הזיכרון. ראוי להיכנס אל השמחה גם מתוך נימה של עצבות, וגם ראוי להתרפק על דמויותיהם של הנופלים בתוגה, בשברון לב, בנימה של תחושת עצמאות, שהיא נימה של תודעת אחריות.

20 לפעמים אנשים מספרים לנו שקשה להם לעבור מיום הזיכרון ליום העצמאות. זו עדות הנעוצה באי-הבנה. הצירוף של יום הזיכרון ויום העצמאות אינו צירוף של יום שכולו אך ורק תוגה עם יום שכולו אך ורק שמחה. במעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות, אדם כמו מעביר את שיווי המשקל שלו "מרגל לרגל", מן הרגל העומדת על היגון אל הרגל העומדת על האחריות. ובשני הימים רגל אחת עומדת פה ורגל אחת עומדת שם.

* מעובד על פי כשר, א'. בין יום הזיכרון ליום העצמאות. **חנתון: המרכז החינוכי**. אוחר מ־echannaton.org.

צריך להפריד בין יום הזיכרון ליום העצמאות

מאת הרב יואב אנדי

מאז היותי ילד לא אהבתי את החיבור בין יום הזיכרון ליום העצמאות. בטור דעה שכתב אסא כָּשֶׁר הוא טוען כי אסור לגעת בצימוד הזה של יום הזיכרון ויום העצמאות, ועם הסימנים שהוא נותן בדבר אני מסכים. השאלה היא אם אי אפשר לשמור על הסמליות הזאת גם אם יפרידו 24 שעות בין הימים האלה. אם לא נחגוג ביום ה' באייר כי אם ביום ו' באייר, האם נאבד את הסמליות? האם נאבד את ההקשר? איני סבור כן.

מה כן נאבד? נאבד את החזרות לטקס יום העצמאות שנערכות במהלך יום הזיכרון, את הסופרמרקטים המלאים עד אפס מקום באנשים שקונים אוכל ושתיה בעיצומו של יום הזיכרון למסיבת "על האש" המסורתית של יום העצמאות ונאבד את החיפזון של אנשים ביום הזיכרון כדי שיספיקו לארגן הכול לקראת ערב יום העצמאות או יום החג עצמו. את כל זאת נאבד, וזו תהיה מתנה גדולה ותיקון גדול שצריך להיעשות.

אני חושב שכחברה עלינו לנסות לספק מסגרת שתאפשר לכמה שיותר אנשים להשתתף ביום החשוב, המשמח והמרגש של חג עצמאות מדינתנו. ביום העצמאות קשה לאנשים רבים לשמוח ולצאת לרחובות, וייתכן שאילו היה מרווח של יום אחד בין יום הזיכרון ליום העצמאות, היה לאנשים יותר זמן להתאושש מיום הזיכרון, וליותר אנשים הייתה אפשרות להשתתף בחגיגות יום העצמאות.

אסא כשר מציין שהמעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות אינו מעבר מיגון לשמחה אלא כמו שאדם מעביר את שיווי המשקל מרגל לרגל, מהיגון אל האחריות, ועדיין רגל אחת כאן והרגל האחרת כאן – ואני יכול לקבל את דבריו של אסא כשר לא רק בהסכמה כי אם בהערצה.

הסמליות לא תאבד כהוא זה מעוצמתה אם תפריד יממה בין שני האירועים. הפרדה כזאת תאפשר לנו לראות לא רק את הסמל, אלא גם את האדם שמאחוריו ולאפשר לאדם להתקיים.

איש אינו אוהב לגעת בסמלים, אבל לא בכל סמל יש די חוכמה ורגישות, ויש סמלים שאם ניגע בהם, דווקא ניטיב עימם ונחזק אותם. למשל, אם נוסיף להמנון הלאומי שלנו עוד בית שבו יבואו לידי ביטוי גם אנשים לא יהודים החיים עימנו, ורוצים בכל מאודם להיות חלק מהחברה שלנו – האם לא נגדיל את התקווה?

המשפחות השכולות אינן צריכות דווקא את יום הזיכרון כדי לזכור, הן זוכרות בכל יום ויום, ועל כן העניין שאני דן בו הוא לאו דווקא בנוגע אליהן. אינני מייצג אותן ואינני פה להן. אני רק מביע את אשר אני מרגיש בעקבות מה שלמדתי עם השנים. בתקווה לשנה שבה לא יתווספו משפחות שכולות חדשות.

* מעובד על פי אנדי, י'. צריך להפריד בין יום הזיכרון ליום העצמאות. **חנתנו: המרכז החינוכי**. אוחר מ־echannaton.org.